

KÚRIA

Bfv.I.544/2018/9. szám

A Kúria Budapesten, a 2018. év október hó 29. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.B.VIII.32.925/2016/61. számú ítéletét és a Fővárosi Törvényszék 21.Bf.10.699/2017/18. számú ítéletét **I. rendű** terheltre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2017. június 14-én meghozott 12.B.VIII.32.925/2016/61. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntetében [Btk. 184. § (1) bekezdés] és 2 rendbeli kábítószer birtoklásának vétségében [Btk. 178. § (6) bekezdés]; ezért mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül három év - fegyházban végrehajtandó - szabadságvesztésre és négy év közügyektől eltiltásra ítélte, megállapította, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2018. január 26-án meghozott 21.Bf.10.699/2017/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét I. rendű terhelt tekintetében akként változtatta meg, hogy a szabadságvesztés büntetését négy évre súlyosította.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt. Ebben előadta, hogy a bíróság elfogult volt, amit azzal támasztott alá, hogy vele szemben - társaihoz képest - súlyosabb büntetést szabtak ki. Sérelmezte továbbá, hogy az eljárás során nem alkalmaztak szír-magyar tolmácsot, és így nem volt lehetősége a sajátos jogi kifejezések helyes megértésére. Kifogásolta azt is, hogy az eljárás során nem volt lehetősége kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben való részvételre. Végezetül előadta, hogy a másodfokú bíróság tévesen - a kétszeres értékelés tilalmába ütközően - vette figyelembe további súlyosító körülményként a különös visszaesői minőségét, és így törvénysértő módon súlyosította a vele szemben az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetést. Ezért a jogerős határozat megváltoztatását kérte.

A Legfőbb Ügyészség nyilatkozata szerint a felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan, ezért a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta (BF.691/2018/1.).

A terhelt a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében továbbra is azt sérelmezte, hogy a javára mutató nagy számú enyhítő körülmény ellenére a másodfokú bíróság eltúlzottan súlyos büntetést szabott ki, ezért a büntetés mértékének csökkentését, enyhébb végrehajtási fokozat megállapítását és a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből történt kizárásra vonatkozó rendelkezés mellőzését kérte.

.-.-.

A megtámadott ügydöntő határozatok meghozatalára, valamint a felülvizsgálati indítvány előterjesztésére a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény hatálya alatt került sor.

2018. július 1. napján a korábbi, azaz az 1998. évi XIX. törvényt felváltva hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.), amely a 868. § (1) bekezdésében akként rendelkezik, hogy a törvény rendelkezéseit - a törvényhelyben megjelölt kivételekkel - a hatálybalépéskor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. E kivételek között a felülvizsgálati eljárás rendelkezései nem szerepelnek.

Ezért a Kúria az indítvány elbírálása során e törvény, azaz a Be. rendelkezéseit alkalmazta.

A már kitűzött tanácsulást a Be. 660. § (1) bekezdése alapján megtartotta, melyen a megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésére figyelemmel a megtámadott részében, a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül, emellett a Be.

659. § (6) bekezdésére tekintettel vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott - és az indítványozó által nem hivatkozott - esetleges eljárási szabálysértéseket is.

Eljárási okból felülvizsgálatnak csak a Be. 649. § (2) bekezdésében írt okok miatt van helye, és ezen okok köre önkényesen nem bővíthető. A Be. 608. § (1) bekezdése tartalmazza azokat az ún. abszolút eljárási szabálysértéseket, amelyek felülvizsgálatot megalapozhatnak. Ezen okokat az 1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdés I. b) és c) pontjai, továbbá II-IV. pontjai tartalmazzák.

A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában helytállóan fejtette ki, hogy nem tekinthető ilyen, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésnek az, ha a bíróság elmulasztotta kioktatni a terheltet valamely büntethetőséget megszüntető ok érvényesítésének lehetőségéről, illetve ennek érdekében nem függesztette fel az eljárást. A terhelt gyanúsított kihallgatásától az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozataláig több év telt el, amely idő alatt lehetősége lett volna hat hónapig tartó kábítószer-függőséget gyógyító, illetve kábítószer-használatot kezelő ellátáson való részvételre, e lehetőséget nem zárja ki a szabadságvesztés büntetés végrehajtása sem. A terhelt a 2014. július 28. napján foganatosított gyanúsított kihallgatásán történt kioktatása óta ezen büntethetőséget megszüntető ok lehetőségének ismeretével rendelkezett. A felülvizsgálati indítvány ezzel kapcsolatos hivatkozása a törvényben kizárt.

A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező és a felülvizsgálatot megalapozó körülmény, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte kötelező. Ilyen lehet a tolmács személye is, amennyiben a terhelt a magyar nyelvet nem ismeri. A cselekmény elbírálásakor hatályban volt 1998. évi XIX. törvény 9. § (2) bekezdése alapján a büntetőeljárásban mind szóban, mind írásban mindenki az anyanyelvét használhatja. A 114. § (1) bekezdése alapján pedig, ha nem magyar anyanyelvű személy az eljárás során az anyanyelvét - törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján az abban meghatározott körben - regionális, vagy nemzetiségi nyelvét kívánja használni, tolmácsot kell igénybe venni.

A fentiekkel lényegében azonos rendelkezést tartalmaz a Be. 78. § (1) bekezdése, amely szerint, ha a büntetőeljárásban részt vevő személy a nem magyar anyanyelvét, nemzetiségi anyanyelvét vagy törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződésben meghatározott egyéb anyanyelvét kívánja használni - lehetőleg a jogi szaknyelv megfelelő ismeretével rendelkező - tolmácsot kell igénybe venni. A terhelt ilyen kívánságot sem a nyomozás, sem a tárgyalás során nem

fogalmazott meg, hanem ezzel ellenkezően, a 2017. január 18. napján megtartott tárgyalásról készült jegyzőkönyv alapján megállapítható, hogy a magyar nyelvet érti, olvasni tud magyarul, nyilatkozata szerint tolmácsra nem tartott igényt. Ezért az indítványnak a tolmács hiányára hivatkozó része alaptalan.

A Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést, és így felülvizsgálatot is megalapozó ok, ha az ítélet meghozatalában kizárt bíró vett részt.

A Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerint nem járhat el bíróként, akitől az ügy elfogulatlan megítélése (egyéb okból) nem várható. A terhelt a Be. 15. § (4) bekezdése alapján erre hivatkozó kizárási okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt három napon belül bejelenti.

A következetes bírói gyakorlat szerint a bíró kizárásának lehetséges okát az üggyhez kötötten kell vizsgálni, és esetileg kell tisztázni, hogy az eljáró bíró esetében az elfogultság megállapítható-e. Az erre vonatkozó bejelentést ugyanakkor alapos és konkrét okokkal kell alátámasztani. Az elfogultság általános szinten történő megfogalmazása, amely közvetett összefüggésbe sem hozható a bíró személyével, nem alkalmas a kizárási ok megállapítására.

Az Alkotmánybíróság a 25/2013. (X. 4.) AB határozatában mutatott rá arra, hogy a kizárási indítványok egyébként sem korlátlanul, hanem csak az eljárási törvény által előírt szigorúbb rendben gyakorolhatók; azaz a felülvizsgálati eljárás során is irányadó a Be. 23. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés, mely szerint a felülvizsgálati eljárásban is az elfogultság, mint kizárási ok akkor áll fenn, ha a kérelmező első ízben olyan konkrét körülményt kíván érvényesíteni, melyről bizonyítja, hogy arról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást. Ezért az elfogultsági kifogás határidőn túli.

Emellett nem alapozza meg az eljáró bíró kizárását az, hogy a törvényes keretek között kiszabott büntetést a terhelt a súlyosító körülmények téves értékelésre hivatkozással a terhelt-társaival szemben kiszabott büntetésekhöz képes eltúlzottan szigorúnak érzi. A felülvizsgálati indítvány ezen része nem megalapozott.

Nem vezetett eredményre az anyagi jogszabálysértésre történő hivatkozás sem. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

A Be. 659. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye. A 650. § (2) bekezdése pedig kimondja, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljáró bíróságok által levont jogi következtetések - így a bűnösség megállapításának, és a cselekmény jogi minősítésének - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. Ebbe a körbe tartozik a nyomozás elrendelése előtt folytatott titkos információgyűjtés során szerzett adatok felhasználásának törvényessége is.

Az irányadó tényállás lényege szerint az I. rendű terhelt a csekély mennyiség felső határát el nem érő mennyiségű új pszichoaktív anyagot értékesített másoknak, ezáltal kereskedői tevékenységet folytatott. Cselekményének a jogerős ügydöntő határozat szerinti minősítése ennek megfelelően a Btk. 184. § (1) bekezdésébe ütköző, kereskedelemmel elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés bűntette.

A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában helytállóan fejtette ki, hogy a jogerős ügydöntő határozatok rendelkező része a bűncselekmény elkövetési magatartásának fordulatra vonatkozó jogszabályi hivatkozást ugyan nem pontosan tüntet fel, azonban az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása (21. oldal 4. bekezdés) helyesen utal a kereskedelemmel való elkövetésre. A minősítésre a tényállás szerinti kereskedői tevékenység miatt nincs kihatással az elkövetés tárgyának csekély mennyisége. A terhelt által hivatkozott, a Btk. 184. § (4) bekezdés a) pontjában meghatározott kedvezőbb minősítés akkor lenne megállapítható, ha a bűncselekményt a csekély mennyiségű új pszichoaktív anyag átadásával vagy kínálásával követte volna el. A tényállás alapján megállapítható elkövetési magatartásra figyelemmel az új pszichoaktív anyagra elkövetett bűncselekménynek a jogerős ügydöntő határozat szerinti minősítése törvényes.

Ellentétben a felülvizsgálati indítványban előadottakkal a Fővárosi Törvényszék helyesen - és a bírói gyakorlattal összhangban - értékelte a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket. Az 56.

számú Büntető Kollégiumi vélemény II/2. pontja szerint a büntetett előélet általában súlyosító körülmény. Súlyosító körülmény, ha az elkövető visszaeső. Súlyosító körülmény, ha a többszörös (erőszakos többszörös) visszaeső egyben különös visszaeső is, és az is, ha az elkövető a visszaesést megalapozó büntetésen kívül is büntetve volt. Fokozott a büntetett előélet nyomatéka, ha a sorozatos elítélésekből, az elkövető életviteléből és az újabb bűnelkövetésből a bűnözői életmódra lehet következtetni. Következésképpen a törvényszék - ellentétben a felülvizsgálati indítványban előadottakkal - nem sértette meg a kétszeres értékelés tilalmát sem.

Megjegyzni ugyanakkor a Kúria, hogy a büntetéskiszabás önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, így az sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során a Büntető Törvénykönyv előírásait, valamint a súlyosító és enyhítő körülményeket miként veszik figyelembe.

A terhelttel szemben a Btk. 81. § (1), (2) és (3) bekezdéseiben írtakra figyelemmel kiszabható halmazati büntetési tételkeret alsó határa egy év, felső határa a hét évet nem érheti el. Következésképpen a törvényszék által a középértékben megállapított szabadságvesztés mértéke törvényes, a büntetés mértékét támadó részében a felülvizsgálati indítvány nem megalapozott.

A Kúria nem észlelt a Be. 659. § (6) bekezdésére figyelemmel hivatalból elvégzett vizsgálata során a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott - és az indítványozó által nem hivatkozott - esetleges más eljárási szabálysértést sem.

Ezért a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés ellen fellebbezésre nincs lehetőség, a határozat felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2018. október 29.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

TóthLné
bíróági tisztviselő